TRÆK AF BRASILIENS ØKONOMISKE UDVIKLING

Af POUL WINDING

Skal man i ganske få ord karakterisere den økonomiske situation, som den tegnede sig i Brasilien hen imod slutningen af 1952, kan det gøres ved at henvise til de stadigt *stigende priser,* et meget betydeligt *underskud på handelsbalancen,* samt til regeringens – endnu kun delvis iværksatte – planer for en vidtgående *industrialisering* af landet og en udbygning af dets samfærdselsapparat. Mellem disse forskellige forhold består der uden tvivl en ret nøje indbyrdes forbindelse.

Som baggrund for en nærmere beskrivelse af Brasiliens økonomiske situation skal det nævnes, at det samlede *befolkningstal* andrager ca. 55 mill., hvoraf ⅔ er af europæisk oprindelse, resten negre (ca. 15 %), indianere (mindre end 1 %) og forskellige blandingsracer. Langt den overvejende del af befolkningen – ca. 64 % – får sit udkomme ved *landbrug og skovbrug,* til trods for at kun 18.6 mill. ha. eller 2–3 % af landets areal er opdyrket. Antallet af beskæftigede i *industrien* opgives noget forskelligt af forskellige kilder, formentlig fordi definitionerne ikke er ensartede. Den senest foreliggende oplysning lyder på, at der i 1951 var 1.260.000 industriarbejdere fordelt på 90.000 bedrifter; dette svarer til 14 mand pr. bedrift, hvilket er et ret stort tal sammenlignet med tilsvarende tal fra andre lande; forklaringen herpå kan være, at de mange nye industriforetagender, som er oprettet i de senere år, faktisk er anlagt i relativt stor skala; men det er måske lige så sandsynligt, at tællingen alene omfatter større bedrifter. Selv når hensyn tages hertil, og når forsørgede kvinder og børn medregnes, kommer man dog højest til, at industrien giver 12–15 % af befolkningen dens underhold.

Foruden store uopdyrkede arealer af udmærket landbrugsjord besidder Brasilien også andre *naturrigdomme,* dels i form af sine skove, der leverer tømmer, gummi og voks, dels i form af mineralske forekomster: kul (af ret ringe kvalitet), jernmalm, olie (der hidtil kun er blevet udnyttet i ringe grad), guld m. v.

Pengeenheden er „cruzeiro". Efter officiel kurs svarer 1 cruzeiro til 5.405 amerikanske cents. Det vil igen sige, at 1 cruzeiro er godt 37 danske øre værd. I den senere tid har denne officielle kurs dog været ensbetydende med en stærk overvurdering af cruzeiro'en, og der er fornylig etableret et frit valutamarked, hvor dens værdi er faldet væsentligt under den officielle.

Nationalindkomsten er for 1951 opgjort til 231 milld. cruzeiros mod 134 milld. i 1947, hvilket indebærer en stigning i løbet af 4 år på 72 %. Den reelle

stigning andrager dog højst ca. 40 %, idet leveomkostningerne i løbet af samme periode steg med ca. 23 % og engrospriserne endog med 80 %. Fra 1950 til 1951 androg stigningen 27 milld. cruzeiros eller ca. 13 %, når man regner i løbende priser, medens den reelle stigning i „World Economic Report 1951–52" er beregnet til knapt 6 %. *Pr. indbygger* udgjorde nationalindkomsten i 1951 ca. 4250 cruzeiros. Samme år var den gennemsnitlige årsløn for industriarbejdere godt 15.500 cruzeiros; når hensyn tages til, at flere personer skal leve af en industriarbejders løn, er der ganske god overensstemmelse mellem disse to tal. Omregnet i danske penge efter gældende kurs andrager nationalindkomsten pr. indbygger ca. 1600 kr. mod 5000 kr. her i landet. Denne sammenligning må dog tages med alt muligt forbehold, dels på grund af vanskelighederne ved i almindelighed at foretage sammenligninger mellem nationalindkomster i lande med så vidt forskellig økonomisk struktur som Brasilien og Danmark, dels på grund af den overvurdering af cruzeiroen, der som nævnt ligger i den officielle kurs.

Prisudvikling og handelsbalance.

Det *inflationspres,* som prægede den økonomiske situation i Brasilien i 1952, har – som i så mange andre lande – sin hovedårsag i den prisstigning på råmaterialer, der satte ind over hele verden efter Koreakrigens udbrud. For Brasiliens vedkommende var prisstigningen for den vigtigste eksportvare, *kaffe,* forøvrigt allerede sat ind i efteråret 1949, da prisen pr. sæk à 15 kg. steg fra 95 til ca. 175 cruzeiros, idet det i 1949 havde vist sig, at det løbende kaffeforbrug oversteg produktionen ganske betydeligt. Koreakrigen medførte en yderligere stigning til henved 200 cruzeiros pr. sæk, på hvilket niveau prisen siden har ligget meget fast, medens andre råvarepriser atter er faldet betydeligt.

For et land, der som Brasilien overvejende eksporterer råvarer og importerer

Pris- og lønudviklingen i Brasilien.

	Engros priser 1948=100)	Detail-priser (1948=100)	Lønninger[1] (cruzeiros pr. måned)
1938 gnst.	27	23	
1948 „	100	100	950
1949 „	110	98	1085
1950 juni	122	104	1177
„ december	145	104	
1951 juni	153	104	1257
„ december	156	115	
1952 marts	169	125	1441
„ juni	168	134	1449
„ september	174	138	
„ december	180	143	
1953 januar	178	146	

[1] Industriarbejdere.

bearbejdede varer, betød denne udvikling en meget væsentlig forbedring af det udenlandske bytteforhold (jvf. tabellen s. 262), og resultatet blev da også en kraftig forbedring af landets handelsbalance, der i 1949 havde vist et underskud på ca. 500 mill. cruzeiros, men i 1950 gav et overskud paa 4600 mill.

På en vis måde kan det siges at være paradoksalt, at denne gunstige situation bærer ansvaret for den følgende periodes vanskeligheder; men dette synes ikke desto mindre i høj grad at være tilfældet. De *store eksportindtægter* tilfaldt i første omgang ikke den brede befolkning, men et relativt begrænset antal velstillede plantageejere og store handelsfirmaer. De gav derfor ikke til at begynde med anledning til nogen væsentlig forbrugsudvidelse og kunne følgelig heller ikke bidrage til at skabe noget efterspørgselspres. På et noget senere stadium medførte de store profitter imidlertid en stærk forøgelse af *den indenlandske investeringsvirksomhed,* herunder især investeringer i nyt byggeri og anlæg af fabrikker. Investeringsvirksomheden støttedes iøvrigt også ved en liberal kreditpolitik fra den brasilianske centralbanks side.

Denne udvikling gav atter anledning til stigende efterspørgsel dels efter indenlandske materialer og arbejdskraft, dels efter udenlandske varer. Som følge heraf foregik der i løbet af 1951 og 1952 en fortsat *stigning i lønningerne* for arbejdere i byerne og i de *indenlandske varepriser,* der gensidigt bidrog til at presse hinanden i vejret. Knaphed på fødevarer i byerne var ligeledes en medvirkende årsag til de højere priser.

Endnu vigtigere var imidlertid den meget stærke *forøgelse af de importerede varemængder.* Allerede i 1950 havde importmængden ligger 27 % højere end året før, og i 1951 skete der en yderligere stigning på 43 %. Samtidig steg også importpriserne, der i 1950 havde ligget relativt lavt, fordi Brasilien, som ikke selv havde devalueret i 1949, nød godt af de lavere priser i cruzeiros på forarbejdede produkter fra England og andre devaluerende vesteuropæiske industrilande. Denne importprisstigning androg ca. 28 %, og den samlede virkning heraf og af mængdeforøgelsen blev, at importens værdi gik i vejret fra ca. 20 milld. cruzeiros i 1950 til ca. 37 milld. i 1951. Trods en fortsat stigning i eksportens enhedsværdi på godt 22 % og en lille forøgelse af eksportmængden kunne den samlede vækst i eksportværdien, ca. 7.6 milld. cruzeiros, langt fra opveje importværdiens opgang, og eksportoverskudet fra 1950 forvandledes i 1951 til et *importoverskud* af omtrent samme størrelsesorden, ca. 4.6 milld. cruzeiros. I den første del af 1952 fortsatte denne udvikling; importen blev alene i årets første halvdel 22.4 milld. cruzeiros som følge af en stigning både i mængder og priser på ca. 10 %. Derimod faldt eksportmængden med op imod 20 % i forhold til 1951, medens eksportpriserne faldt et par procent, og den samlede eksportværdi gik derfor ned til 12.9 milld. cruzeiros. Merimporten blev således på næsten 10 milld. cruzeiros, mere end dobbelt så meget som i hele 1951. Faldet i eksportindtægterne var tildels af sæsonmæssig karakter, men skyldtes dog også de *stigende indenlandske omkostninger,* der forringede landets konkurrenceevne på de udenlandske markeder. Denne faktors betydning ses bl. a. deraf, at eksporten i første halvår 1951 indbragte 15.3 milld. cruzeiros mod – som nævnt – kun 12.9 milld. i 1. halvår 1952.

Følgen af denne udvikling blev da også, at *Brasiliens valutareserve faldt*

meget stærkt. Ved udgangen af 1950 havde den udgjort 348 mill. $, og halvandet år senere var den nede på 160 mill. $, samtidig med at private brasilianske bankers og importørers gæld til en række fremmede lande voksede betydeligt. Resultatet heraf er bl. a. blevet, at en del af disse lande – der selv lider under valutavanskeligheder – har søgt at omdirigere deres eksport fra Brasilien til andre markeder, der er i stand til at præstere modydelser i form af eksport til lavere priser end de brasilianske, ligesom også fx. amerikanske eksportører til Brasilien er blevet mere tilbageholdende. Den øgede vareknaphed i Brasilien, som følger heraf, har yderligere skærpet inflationsproblemet. Særlig uheldigt var det, at Brasilien på grund af misvækst i Argentina, der normalt er leverandør af den overvejende del af Brasiliens betydelige hvedeimport, måtte foretage meget store hvedeindkøb i U.S.A. og Canada mod betaling i dollars, hvorved landets beholdninger af hård valuta reduceredes særlig stærkt.

Brasiliens udenrigshandel.

	(Mill. cruzeiros pr. måned			Indekstal (1948=100) for				
	Import c. i. f.	Eksport f. o. b.	Merimport (÷) el. mereksport (+)	imp. mængde	eksp. mængde	enhedsværdi af imp.	enhedsværdi af eksp.	Bytte-forhold[1]
1938 gnst. ...	433	425	÷ 8	79	98	29	25	86
1948 1. kv. ...	1868	1500	÷ 368					
„ 2. „ ...	2138	1746	÷ 392	100	100	100	100	100
„ 3. „ ...	1319	2063	+ 744					
„ 4. „ ...	1670	1923	+ 253					
1949 1. „ ...	1843	1334	÷ 509					
„ 2. „ ...	1632	1385	÷ 247	107	92	85	103	121
„ 3. „ ...	1741	1972	+ 231					
„ 4. „ ...	1668	2026	+ 358					
1950 1. „ ...	1234	1494	+ 260					
„ 2. „ ...	1421	1538	+ 117	136	81	68	150	221
„ 3. „ ...	1878	2668	+ 790					
„ 4. „ ...	2237	2603	+ 366					
1951 1. „ ...	2478	2641	+ 163					
„ 2. „ ...	2832	2459	÷ 373	195	84	87	184	212
„ 3. „ ...	3418	2854	÷ 564					
„ 4. „ ...	3675	2885	÷ 790					
1952 1. „ ...	3874	2487	÷1387	213	69	96	181	188
„ 2. „ ...	3607	1807	÷1800					
„ 3. „ ...	2722	2156	÷ 566					
„ 4. „ ...	2185	2238	+ 53					

[1] Enhedsværdi for eksport divideret med enhedsværdi for import.

For at imødegå denne forringelse af sin internationale likviditet, så Brasilien sig i foråret 1952 tvunget til at indføre meget stærkt *skærpede importrestriktioner,* hvorefter kun import af absolutte nødvendighedsvarer blev tilladt; specielt i forhold til dollarområdet gjorde disse restriktioner sig gældende. Resultatet heraf – i forbindelse med andre landes eksportbegrænsende foranstaltninger

Brasiliens guld- og valutareserver.
(Mill. $).

		Guld	Bruttobeholdninger[1] af al fremmed valuta	Kortfristede tilgodehavender i banker i U.S.A.	Kortfristet gæld til banker i U.S.A.	Kortfristede nettomellemværender med banker i U.S.A. (3) ÷ (4)
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
ult.	1938	32	26	36[2]	–	–
„	1947	354	420	105	166	÷ 61
„	1948	317	440	124	165	÷ 41
„	1949	317	402	193	137	+ 56
„	1950	317	348	226	78	+ 148
„	1951	317	197	100	185	÷ 85
medio	1952	317	160	81	358	÷ 277
ult.	1952	317	208	72	356	÷ 284

[1] d. v. s. uden fradrag af eventuel valutagæld. [2] ult. 1939.

i forhold til Brasilien – er blevet, at importen i løbet af efteråret reduceredes stærkt, således at den i 3. kvartal var nede på 8.2 milld. cruzeiros og i 4. kvartal på 6.6 milld. Da eksporten samtidig pånyer er steget (hvilket er et normalt sæsonmæssigt fænomen), opnåedes der i 4. kvartal et lille overskud på handelsbalancen. Valutastillingen bedredes da også noget i sidste halvdel af 1952, dog ikke over for U.S.A.

I februar 1953 er der endvidere gennemført en *ny valutalov,* der giver eksportører af visse varer, som fx. bomuld og voks, tilladelse til at sælge en del af deres eksportindtægt – for bomuld således 30 % – på et frit valutamarked, hvor fremmed valuta indbringer omkring det dobbelte af, hvad den kan sælges til på det officielle marked. Man regner med, at det herigennem vil blive muligt for de pågældende eksportører at nedsætte deres priser i fremmed valuta tilstrækkeligt til at fremkalde en væsentlig forøgelse af eksportmængden.

Samtidig – og formentlig til dels betinget heraf – opnåede Brasilien et lån på 300 mill. $ fra den amerikanske eksport-import-bank, der skulle tjene til at bringe den brasilianske kommercielle gæld til firmaer i U.S.A. så nogenlunde ud af verden. Lånet, der forrentes med 3½ %, skal afdrages i løbet af en 3-årsperiode, der begynder i efteråret 1953.

Udenrigshandelens sammensætning.

Det er bemærkelsesværdigt, at de foran beskrevne vanskeligheder for Brasilien er opstået på trods af, at *eksportprisen for kaffe,* der så langt er landets vigtigste eksportvare, som nævnt har holdt sig nogenlunde uforandret på det niveau, der nåedes i efteråret 1950, knapt 200 cruzeiros pr. sæk. Hvis der – ligesom i andre råvareproducerende lande – var sket et fald i eksportpriserne, ville vanskelighederne have antaget endnu større dimensioner.

Til alt held for Brasilien er noget sådant ikke indtruffet i større udstræk-

ning; kun sekundære eksportvarer som bomuld og kakao er gået tilbage i pris. Kaffepriserne ventes også at holde sig, eller måske endog stige, i hvert fald i den nærmeste tid fremover, idet forholdet stadig er det, at forbruget overstiger produktionen, samtidig med at der regnes med et voksende marked for kaffe i U.S.A.

Kaffens betydning for Brasiliens valutaindtægter er i de senere år tiltaget enormt. I 1930'erne svarede kaffen for omkring 50 % af eksportværdien, i enkelte år dog op til 70 %. Men under og efter krigen reduceredes dens relative betydning, og i de første efterkrigsår var dens andel af eksportværdien kun omkring 35 %. Siden prisstigningen i 1949 er der imidlertid pånysket en ændring heri. I 1950 steg *kaffens andel i eksportværdien* til 64 %, medens den i 1951 udgjorde lidt under 60 %. Trods en nedgang i eksporteret mængde på 3–4 % og næsten uændret pris, steg kaffeeksporten derefter i 1952 til næsten 74 % af den samlede eksportværdi (19.2 af 26.1 milld. cruzeiros mod 19.5 af 32.5 milld. cruzeiros året før).

De næstvigtigste eksportprodukter er normalt *råbomuld,* der i de tre år 1949–51 svarede for henholdsvis 16, 8 og 12 % af eksportværdien, og *kakaobønner* (5, 6 og 5 %). Fra 1951 til 1952 skete der imidlertid omtrent en halvering af værdien af den øvrige eksport, idet den gik ned fra 13.0 til 6.9 milld. cruzeiros. (Det er det, der er forklaringen på stigningen i kaffens relative andel, idet dennes absolutte eksportværdi som nævnt endog faldt en smule).

Forklaringen herpå er – som allerede berørt – at de brasilianske produkter som følge af de af de stigende indenlandske omkostninger fremkaldte høje priser har *vanskeligt ved at finde afsætning på verdensmarkedet,* hvor priserne for de fleste råvarer – kaffe dog undtaget – lå væsentligt lavere i 1952 end året før. Blandt de varer, der er blevet særlig hårdt ramt, indtager *råbomuld* en fremtrædende plads, idet eksporten heraf gik ned med 80 % fra ca. 4 milld. cruzeiros i 1951 til mindre end 1 milld. i 1952; det kan fx. nævnes, at England, der i 1951 aftog henved halvdelen af Brasiliens bomuldseksport (ca. 1.7 milld. cruzeiros) i 1952 kun købte for godt 50 mill. cruzeiros. Langt den største del af sidste års høst er stadig usolgt, og man regner med, at centralbanken, der har opkøbt bomulden til høje priser, vil blive nødt til at sælge den med betydelige tab, før den nye høst kommer på markedet. Også eksporten af *bomuldstekstiler,* der er Brasiliens vigtigste industrieksport, er af samme årsager gået stærkt tilbage; en undtagelse danner dog bomuldstråd, som i 1952 indbragte ca. 500 mill. cruzeiros.

Af andre vigtige eksportartikler kan nævnes *ris* (630 mill. cruzeiros i 1952), *sisalhamp* (240 mill.), *voks* (200 mill.), *maté* (130 mill.), *sukker, majs, nødder, frugter, kød* m. v. I alt svarer landbrugseksporten for ca. $^9/_{10}$ af den samlede eksportværdi, medens resten i hovedsagen falder på industriprodukter og mineraler, herunder *jernmalm* (450 mill. cruzeiros i 1952).

Eksportens fordeling på lande har siden 1939 ændret sig betydeligt, idet U.S.A., der før krigen aftog omkring 35 %, nu fuldstændig dominerer listen over eksportmarkeder med omkring 50 % af den samlede eksport. Derimod er Tysklands andel faldet fra 17 til 6 % (1951); Englands andel var endnu i 1951 nogenlunde uforandret, ca. 10 %, men gik i 1952 ned til ca. 3 %, navnlig

på grund af bomuldseksportens ophør. Andre vigtigere aftagerlande er Frankrig (5 % i 1951), Argentina (4 %) og Belgien (2 %).

På *importsiden* beherskes billedet af maskiner og transportmidler, der i de senere år har lagt beslag på 40–45 % af den samlede importudgift, hvede og hvedemel (ca. 10 %) samt petroleum og produkter heraf (10–12 % med stigende tendens). U.S.A. er også den vigtigste leverandør med ca. 40 %; England kommer som nr. 2 med kun 8 %, og dets andel har været faldende i de senere år, idet Tyskland med 6 % i 1951 er i færd med at generobre sin plads på det brasilianske marked, bl. a. ved hjælp af udstrakt kreditydelse.

Skønt Brasilien som omtalt har haft grund til at være glad for sin kaffeeksport i de sidste år, og selv om der for den nærmeste fremtid regnes med gode afsætningsforhold og muligvis stigende priser, er det dog på længere sigt farligt at være i den grad afhængig af en enkelt eksportartikel. Dersom der kommer et år med misvækst, eller hvis en verdensdepression får priserne til at falde, vil et land med en så *ensidig eksportsammensætning* blive ramt meget hårdt. Man er derfor også i Brasilien indstillet på at søge opnået en udvidelse af landets eksport af andre varer, samtidig med at man ønsker at gennemføre en videregående industrialisering, der kan bidrage til at gøre landet mindre afhængigt af import udefra.

Industriproduktionen.

Som naturligt er, indtager industriproduktionen en forholdsvis beskeden plads i Brasiliens erhvervsliv; men dens betydning har dog været i *relativ vækst i de senere år*. Under krigen steg den samlede industriproduktion med godt 60 %, og fra 1945 til 1952 er der sket en yderligere produktionsforøgelse på godt et halvhundrede procent. Disse tal er baseret på et indeks, der omfatter sværindustri, elektricitetsfremstilling, sukker- og alkoholproduktion samt tekstilindustri. Skønt produktionsfremgangen er større end landbrugets, er den dog i sig selv ikke særlig imponerende, når man sammenligner med den udvikling, som foregår i andre lande, der er på vej til at blive industrialiseret, fx. de østeuropæiske. Det kan også nævnes, at Danmarks industriproduktion – der ganske vist var faldet under krigen – mere end fordobledes fra 1945 til 1951. Blandt de vigtigste årsager til det relativt beskedne fremskridtstempo fremhæves almindeligvis *utilstrækkelig kraftforsyning* – specielt elektricitetsfremstillingen anses for at være en flaskehals – og et *transportapparat,* som langt fra kan dække det betydelige behov, der findes i et land af Brasiliens udstrækning med de deraf følgende store afstande mellem råstofkilder og produktionscentre. I den seneste tid har industriens udvikling endvidere været hæmmet af omfattende strejker med det formål at opnå kompensation for de stadigt stigende leveomkostninger.

Produktionsudviklingen inden for *stålindustrien,* der tog et betydeligt opsving ved oprettelsen af Volta-Redondastålværket lige efter krigen, fremgår af nedenstående tabel; ved siden af Volta-Rendonda findes nu også andre stålværker.

Produktionsudviklingen i Brasilien.

	Indeks for industri produktion (1948=100)	Råstål (ton pr. måned)	Elektricitet (mill. kwh. pr. måned)	Bygge-virksomhed[1] (1000 m² etageareal pr. måned)	Indeks for landbrugs-produktion[2] (1948=100)
1938 gnst.	50	8	93		90
1948 „	100	40	204	511	100
1949 „	103	51	226	491	105
1950 „	109	66	238	557	115
1951 „	121	69	249	716	118
1952 „[3]	130	73	255	800	

[1] Byggetilladelser udstedt.
[2] Excl. animalske produkter.
[3] Skøn på basis af tal for de første 9–10 måneder.

Iøvrigt er som tidligere omtalt *tekstilindustrien* normalt den vigtigste industrigren i Brasilien. Den står i teknisk udvikling væsentligt over de øvrige latinamerikanske landes, og den beskæftiger i 3000 bedrifter godt 300.000 af Brasiliens ca. 1.250.000 industriarbejdere. Også gummiindustrien er af stor betydning; den arbejder nu til dels på basis af importerede råmaterialer, skønt Brasilien i sin tid var verdens største rågummiproducent.

Investeringsvirksomhed og udviklingsplaner.

Investeringsomfanget har i de senere år været ret betydeligt. For en dels vedkommende har det dog taget form af *lageropbygning*. I 1951 og først i 1952 skete der således en betydelig stigning i lagre af importerede varer, til dels motiveret ved de forventninger om stigende priser, som beherskede forretningsverdenen i det meste af denne periode. Den stærke forøgelse af importen var for en stor del et resultat heraf. Senere er det derimod lagrene af eksportvarer, der er vokset, som følge af de tidligere omtalte afsætningsvanskeligheder.

Også investeringer i *fast realkapital* har dog været stigende, især i *boligbyggeri,* der er blevet finansieret af de store eksportindtægter i 1950 og 1951; men desuden er der sket betydelige private investeringer i industrien. Derimod blev det i 1951 vedtaget at gennemføre visse besparelser i de *offentlige* investeringer, især i forbindelse med den brasilianske 5-års-plan – SALTE-planen, som den kaldes efter forbogstaverne i ordene sundhed, fødevarer (*al*imentacáo), transport og energi. Denne plan, der blev iværksat i 1948, skulle sætte ind på en radikal forbedring af forholdene inden for de nævnte områder; men dels af finansielle hensyn, dels for at modvirke den inflatoriske udvikling, blev tempoet altså nedsat noget i 1951.

Imidlertid er det en bydende nødvendighed – hvis man vil overvinde de hindringer, der i dag er til stede for en videregående økonomisk udvikling i Brasilien – at foretage meget betydelige investeringer ikke mindst på transportvæsenets og energiforsyningens område. Udviklingsplanerne er da heller ikke på nogen måde blevet opgivet; tværtimod er der i løbet af de sidste par år blevet arbejdet intenst på et nyt storstilet *udviklingsprogram*. Det er blevet til gennem

et samarbejde mellem en lille gruppe teknikere og økonomer i den såkaldte Fælles Brasiliansk-Amerikanske Kommission for Økonomisk Udvikling – Brasilien er et af de latinamerikanske lande, som i de senere år har haft det snævreste økonomisk-politiske samarbejde med U.S.A.

Øverst på listen over planer står en udvidelse af kapaciteten i *elektricitetsfremstillingen.* Brasiliens nuværende kapacitet andrager ca. 2 mill. kilowatt, der er koncentreret i nogle ganske små områder omkring de store byer, Rio de Janeiro og Sao Paolo, i den sydlige del af landet. For øjeblikket er der elektricitetsværker under opførelse, som i løbet af 1954 vil øge kapaciteten med henved 500.000 kilowatt, og den omtalte kommission har udarbejdet planer for yderligere 17 anlæg med en samlet kapacitet på 900.000 kilowatt, der skal kunne bygges i løbet af perioden 1954–60. Ud over de af kommissionen planlagte værker er der i øjeblikket under opførelse eller på et fremskredet stadium af planlægning 6 værker, som ved slutningen af 1957 vil have føjet små 400.000 kilowatt til landets elektricitetsfremstillingskapacitet. Alt i alt er der således tale om stærkt op imod en fordobling af kapaciteten, og det må bemærkes, at de nye anlæg for en stor del vil komme til at ligge i egne, som hidtil fuldstændig har savnet kraftforsyning. Der skulle herigennem skabes muligheder for en industriel udvikling også i landets indre. Den væsentligste del af den nye kapacitet vil blive baseret på udnyttelse af Brasiliens store vandkraftresourcer. Samtidig med udvidelsen af elektricitetskapaciteten vil man opnå afvanding af store hidtil udrænede arealer.

Et andet meget vigtigt led i planerne består i forbedring af landets *transportapparat.* Man er således allerede begyndt på gennemgribende udbedring af 17 af landets vigtigste *jernbaner,* der i øjeblikket er ude af stand til effektivt at udøve deres væsentligste funktion, at bringe råvarer fra landets indre til de store byer og eksporthavnene. Man regner med, at omkostningerne hurtigt vil kunne inddækkes ved en udvidelse af landbrugsproduktionen i områder, hvor avlen nu delvis rådner på markerne, fordi den ikke kan transporteres bort. Løses dette problem, skulle det bidrage både til en sænkning af fødevarepriserne i byerne og til en udvidelse af eksporten.

På linie hermed falder planerne for udvidelse og udbedring af landets *vejnet,* udbedring af *havnene,* forbedring af *kystflåden,* oprensning af *havneindløb* m. v.

Af andre projekter kan nævnes opførelse af *kornmagasiner,* udvidelse af *stålværker,* indkøb af *landbrugsmaskiner* til videresalg på gunstige vilkår til landbrugere o. l. Sideløbende med de planer, som falder ind under kommissionens arbejdsfelt, er der iøvrigt en række andre projekter i gang; navnlig arbejder man på at udvide produktionen af *rågummi,* således at Brasilien kan forsyne sin egen voksende gummiindustri; man har også planer om udvidelse af *olieraffineringskapaciteten,* ligesom det er tanken at undersøge mulighederne for *råolieproduktion* i de betydelige områder af landet, som efter den geologiske struktur af jordlagene skulle kunne rumme oliekilder. Det kan også nævnes, at tyske firmaer er interesserede i bygningen af et nyt stort stålværk i Brasilien.

Omkostningerne ved gennemførelse af disse store planer er naturligvis meget betydelige. Alene de af fælleskommissionens projekter, der allerede er færdigbehandlede, er anslået at ville koste 639 mill. $, hvoraf 264 mill. $ vil gå til

import af materialer og maskiner fra udlandet, medens de 375 mill. $ eller ca. 7 milld. cruzeiros skal dække indenlandske udgifter. Efterhånden regner man med at komme op på 1 milld. $, hvoraf 450 mill. $ vil kræve udenlandsk finansiering.

Den nødvendige fremmede *valuta* påregnes stillet til rådighed af den internationale genopbygningsbank og den amerikanske export-importbank, der allerede har godkendt lån på tilsammen 119 mill. $ til 8 forskellige projekter, og som for tiden overvejer en række andre låneandragender.

Med den nødvendige udenlandske kapital så vidt sikret, bliver hovedproblemet at skaffe dækning for de *indenlandske udgifter*. Dette vil ske gennem opkrævning af en tillægsindkomstskat på 15 % af alle indkomster over 10.000 cruzeiros. I løbet af 5-års-perioden 1952–56 skal denne skat efter beregningerne indbringe godt 10 milld. cruzeiros. I virkeligheden er der snarest tale om en slags tvangslån, idet det er meningen, at skatteyderne, når de 5 år er gået, skal have udleveret 20-årige 5 %-statsobligationer med et pålydende på 125 % af de indbetalte skattebeløb. Yderligere tvangslån vil blive opkrævet hos aktieselskaber, sparebanker o. l. institutioner.

Selv om den nødvendige indenlandske finansiering således skulle være i orden, er alle vanskeligheder dog ikke dermed bragt ud af verden. Spørgsmålet er, om de højere skatter vil reducere forbruget tilstrækkelig stærkt, således at der ikke som følge af den planlagte investeringsforøgelse bliver tale om en nettostigning i *den totale efterspørgsel* efter produktionsfaktorer og dermed om en yderligere forøgelse af det allerede eksisterende inflationspres. I hvert fald indtil det tidspunkt, hvor investeringerne begynder at give resultat i form af større tilførsler til markedet af landbrugs- og industriprodukter, må der regnes med betydelige vanskeligheder.

22.4.1953.

LITTERATUR

Erik Bach: „Latin-Amerika". Udgivet af Institutet for Historie og Samfundsøkonomi. 1950. (Indeholder bl. a. en fremstilling af den økonomiske udvikling i Brasilien op til 1948–49.)

World Economic Report, 1951–52. Preliminary Edition. March 1953. Udgivet af United Nations.

New York Herald Tribune. Special Section on Brazil. March 1953.

Løbende statistiske oplysninger findes i:

International Financial Statistics. Udgivet månedligt af International Monetary Fund.

Monthly Bulletin af Statistics. Udgivet månedligt af United Nations.

Federal Reserve Bulletin. Udgivet månedligt af Federal Reserve System. Washington.